

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta cea de doi ori adevă: Mercuria și Sâmbăta. Folia odată pe săptămână, adevă: Sâmbăta. Prețul lor este pe unu anu 10 f. m. c., pe diumătate anu 5 f.; iar pentru țeri străine 7 f. pe unu sem. și pe anul întregu 14 f. m. c. Se primumera la toate postele imperatesci, cum și la totii cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru aerie „petiții“ se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Publică multiâmire.

Serenitatea Sa, iubitoriul de omenire capu al patriei noastre, principele gubernatoriū Carolu de Schwarzenberg, prin multu grațiosă Sa adresă din 2. Aprilie îndreptată către Reuniunea fem. romane etc., Se a înduratu pe lingă descoperirea părintescilor dorinție, respicate pentru încreșcămentul institutului acestui, a spori fondul reuniunei în folosul crescerei orfelinelor cu 50 fl. mon. conv. și cu aceasta a Sa părintească complăcere ai da totu o dată nou sborū și nouă valoare.

Această grațiosă faptă filantropică a Serenității Sale a produs în inimile noastre cele mai delicate și mai vii simțiminte de devotă aderință și stimă; ba trece voru timpuri peste timpuri, și ea va fi în stare a revoca cea mai dulce aducere aminte pene și la avansata posteritate; căci analile reuniunilor păstra cu scumpătate această grația multu influențătoare la bunul succesu al societății acesteia, pe cându astăzi se vedu distincte prin strălucitul nume: principe Carolu de Schwarzenberg.

Comitetul Reuniunei f. r. plinu de reverință și omagiosu respectu către Serenitatea Sa, demaul locușiminte al Maiestății Sale cesaro-regie apostolice se simțesce totu de odată prénorocitu că i se au offeritu plăcută ocaziune de ași lua cutediare, ca în devotamentul părăsitei crescerei a sessului femeescu românū se și esprime prin aceasta în numele janicelorū orfeline publică și profundă multiâmire.

Brasiovu, 6. Aprilie 1852.

Comitetul Reuniunei femeilorū romane în folosul orfelinelorū etc.

Sabiniū, 23. Martiu. Joi in 20. Martiu s'a tinutū essamine semestrali la scōla elementare din communa Resinari, quare cupprinde pōte loculū alū doile între institutele de categoria acesta, ce le are natiunea romāna. Intre persōnele, quare cu afflarea de faciā au onoratū serbătōria acestā scōlasticā, au fostū D. protopopū și directore alū scōlelorū natiunali de beserica resăritenā Moise Fule, D. directore locale I. Brote, DD. parochii locali, dirigătorii communei și alti doritori de a vedē progressulū tinerimeii studiōse. Numerulū scolarilorū, quarū au frequentatū scōla acestā în decursulū semestrelui incetatū, a trecutū peste 300, între quarū s'au afflatū și 44 fetitie. Atātū scolarū quātū și scōlaritiele au fostū împartiti în 3 classi, din quare classa inferiōre pentru numerositatea ei a trebuitū a se subimparti în doe departimente. Cu propunerea invătiaturei au fostū însărcinatī patru Domni invătiatori: D. Joane Procopiū în classa III, D. J. Bobesiu în classa II și D. J. Bancilă și J. Muntoiu în despărțimintele classē I. Invătiătōria Dōmna Maria Georgeviciū, pe lingă partea ce a luatū la invătiătura fetitieleorū, a avutū însărcinare speciale de a le deprinde la diferite lucruri femeiescī de mână, prequam: cusutū, împletitū și altele. Obiectele de invătiătura ce s'au propusū si din quare s'au essaminatū scolarū fără distincțiune de sessū au fostū: cititulū și scrisulū în limba romānā și germānā, catechismulū, istoria biblicā,

recitarea de rogatiuni, aritmetica din capū și pe tablā, geografia fisicā, politicā și astronomicā, și gramatica romānā și germānā.

Essaminele s'a deschisū printr'o cuventare conforme ocaziunei d'ia de D. invătiatoriū J. Procopiū, quare după ce a arrătatū mai ānteiū starea materiale și morale a scōlei acesteia, avū curagiū de a descoperi și unele defecte, quare cerū indireptare grabnicā, dēquā este qua s'au se dobîndesca mai usiorū și cu mai multu folosū progressulū doritū. După cuvintare se începū essaminarea dela classa inferiōre procedendū gradatū până la classa superiōre. De și timpulū celū scurtū destinatū pentru essaminare n'a fostū proportiunatū numerosității scolarilorū; dar rezultatulū ce s'a veditū peste totū a respunsu asseptării acelorā quarū cunoscu scōla și sciū pretiū influinția ei cea făcătōriā de bine assupra viatiei private și publice a natiunei. Cititulū cel curatū și inimatū alū scolarilorū, probele scrise cu mână diliginte și securā, respunsurile cele essacte și precise la întrebările practice ce li s'au propusū assupra obiectelorū invătiate, au convinsū pe totii, quā D. directore locale J. Brote suptū a quārūia privighiare immediatā stā scōla acestā isī cunosce sfera officiului seū, quā DD. invătiatori și au împlititū detoriile însărcinariī cu zelū și stăruintiā, quā scolarū au întrebuintiatū timpulū scōlasticū cu succesū si sporiū, și quā dēquā s'arū redica defectele ce s'au atinsū quā impediciā invătiătura, s'arū pote dobîndi totū progressulū ce se pote cere dela unū asemenea institutū. Essaminarea lucrurilor de mână cu quare s'au occupatū fetitiile pe lingă invătiătura de carte, a occasiunatū personelorū de faciā o bucuriā unicā în felulū seū, și totū odatā o încredințare solidā, quā numai atuncī quānd si sessulū femeiescū se va împartasi de folōsele crescerei și invătiaturei allătura cu sessulū bărbătescū, vomū avē dreptū de a spera formarea unei generatiuni pe quare s'au se fundeie viitoriulū natiunei întregi.

După seversitulū essaminelū, D. protopopū și directore Moise Fule a multiamitū D. directore locale J. Brote pentru îngrijirea cu quare a privighiatū de appōpe assupra ordinei și bunei stări a scōlei; a multiamitū DDlorū invătiatori pentru sudorile ce au versatū în însărcinarea lorū cea grea și ostenitōriā; a încuragiatū pe scolarū qua prequam cu ocaziunea acestā, asiā si de aci înainte s'au se silēsca a merita lande pentru invătiătura și buna purtare; în fine a inimatū pe dirigătorii communei qua s'au se fălescā quā au în midilocolū lorū o scōla de atātā sperantiā, și ia încuragiatū qua după midilōcele de quare dispune acestā communa mare și potinte, s'au voiēsca a da institutulū acestuiā o desvoltare mai întinsā, inquatū s'au potā ajunge a fi o fântānā de invătiătura pentru natiunea întregā. Unū prāndiū frugale la quare au luatū parte notabilitatile, quare s'au afflatū faciā la serbătōria acestā scōlasticā, și la quare s'au ridicatū deosebite toate pentru totī făcătōriū de bine si ajjutatoriū culturalei natiunali, a închieiatū totā solemnitatea dilei acesteia.

Rapportatoriulū acestora, amicū alū tinerimeii studiōse și a totū ce contribue la fundarea și conservarea unū viitoriū fericitū pentru natiunea sca, prequatū s'au petrunsu de celū mai curatū simțimentū de bucuriā pentru tōte la quāte a fostū marture, pre atātū a remasū cufundatū în meditatiune assupra defectelorū acesteii scōle, pe quare le a atinsū D. Joane Procopiū, și de quare, spre nenorocire pālimescū și alte scōle romāne. În interesulū unorū asemenea assiediamente pe quare le doresce qua s'au se desvolte și s'au înflorēsca, rapportatoriulū isī făcea necontenitū întrebările acesteia: cine are

ΦΟΙΛΕΤΟΝΣ Λ.

Дитродъчереа азї Монталамберт дн академия францоzeаскъ, шї къвънтърїле зїсе къ ачеастъ окасїне.

Академия францоzeаскъ есте зїл дїн ачеле инстїтзте нацїоналї, каре шї аз цїнстїт индепендинца, дн тōте тїмнзрїле. Ачест инстїтзт днчїнце пе метврїї сїї кз зн нїмвї, каре дї днлцдъ фōрте дн опїнїзнеа пзвлїк; д'ачеаа довбндїреа зїлї сказн днтрє чеї 40 де метврїторї, ктм се пзтеск дн глзтм академїїї, а фост шї есте злтїма амбїдїсне пнпнмалї метврз азгорї шї докдї де професїзне, чї днкз шї метврз вьрвадї де стат де пензте европеан вьрвадї десїншї чеї маї шпдрї пз се рзшїнеазь нїчї дєкзт а колїнда пе ла зшїле зстор метврїторї, метврз ка сь чершеаскъ вогзрїле. Академия францоzeаскъ шї а скїнат статгеле сале прїнтрє тōте фортпеле че аз трекзт престє Франца. Нзмерзл метврїлор є де 40; сказнзл дешертат прїп мōртеа верзнїї метврз се днпнїсестє

прїп адепєре кз маїорїтате де вогзрї. Дитродъчереа соленел а азгзрї метврз алес кз маїорїтате тōрдзпна с'а сокотїт де зн євенєтзт. Домнзл Монталамберт пзгїн дєстїне ка азтор, дар кз азгът маї пензшїт ка оратор парламентар, довбндї сказнзл азї Дрор, кнпоскзтзлзї исторїк консерватїс. Сала азїа днпнзне кьтєва сзтє де азїгорї, днвзлзєала де а се афла фадъ ла ачєастъ соленїтате, зндє се штїа кь Гїзо, ка дїректор ал академїї, ва воргї дн пзвлїк метврз днлгїа датъ де ла револзцїзнеа дїн Феврзрїї, а фост азгът де марє, днкзт зн рзс плзтї: кз 250 франчї де вїлет де їнтрєре. Есте овїчєїз ка тōрдзпна де вої дитродъчєл академїї се факъ пнпєрїка прєдєчєсорзлї ал кьрїїа сказн дн окзпъ; ла карє апōї їсє рєсзндє дїн партеа азгзї академїк. D. Монталамберт воргї дєспїре Дрор, ла карє дї рєспзїсє Гїзо Кзвзнтърїле ачєстє кз азгът пот сь фїї маї їнтєрєсантє, кз кьт єлє се зїсєрз пєфōрмєтє де рєсєсзр; лївєртатєа воргїрєї дн Франца шї а скїнат зн зпгїлєл дн ачєст инстїтзт.

Кзвзнтарєа D. конте де Монталамберт.

Домнїлор!

Днтрє прївїндєлє нōстрє рєсзрїтєнє с'а

флз зн цїнст ал кьрїїа пзтє є їкōпа їсторїїї сале, а пєатзрїрєї сале чєлєї вєкї, а кьрїїїлзї фїлор сїї. Бзргзндїа є Тїролзл Францєї; о патзрз тьрєанъ шї пїторєаскъ днплїнєстє азї локзл монзїнтєлор, шї азї їнїма вьрвзгзлзї сє парє а днпзрїзтз чєва дїн пзтєрєа шї тьрїтєа зьстєї патзрї. Пє кōстєлє тзпдїлорїїзїра, аззєє ла кзлзтзр прїп кьлзгзрї, дн тїжлєкзл кьдспїлор де вразї шї а азпчїлор вьї сьплатє де дзєс шї де апа вьрєат днтрєнєл, сє фортм зн соїз де оменї аспрї, єнерцїї шї їнтєлїгїнцї, карї о дїнїлор єрзф фōрте жлзлзї де вєкїлє лор лївєртзцї, шї карї пзрзрєа аз рєтас рєнзшїдї азгът метврз фокзл лор чєл рєсвоїнїк, кьт шї метврз днрзвзїпнзтє лор алїпїрє кьтрє крєдїнцз католїк шї пз маї пзгїл метврз дндрьснєапа шї чєрвїкōса жєртфїрє метврз Домнїї лор. *) „Нзмал кз асвзїтзїа савїєї сє пот сєпзпє, шї трєззє тьїадї пьлз ла чєл дїн зрїтм,“ зїсє деспрє днпшїї азтм док сзтє алї зн кьпїтлн франдоz, карє жє гзєтасє вїтєжїа, кьнд чєркь а їрзїнє дє кьтрє монархїа

*) Deo et Caesari era devota Becanconek.

ми маэтра те о динь бринга - precedinte песте маи маэте regimente ла 21. Мартуь да Тэйлері. Чине дши адече аминте штіе къ асть зі есте тогмаи зіоа да каре Napoleon, динь веніреа са дин Елена, динь дотыа маэтра. Кум ведем певотыа да тоге ентеле сале челе днсемпторіе се дине стріне де валендаріа днперьторалзі; ші дзкъ Л. Napoleon а алес тогмаи пе ачестъ зі (кшм алесесе ші пентрз рестарьотара де Стат зіоа дела Астерліг.) ка съ динь маэтра песте трыне, ел а врат съ арате лшмі: къ днперьторіа са днторс. Аатмнтрелеа маэтра а еост ка адеврат днперьтеаскъ. Преседнтеле авеа пе лэогъ сене ан стъа ценерале, ка каре пв са маи възат дин зилеле днперіалзі. О парте а солдацілор да прііміръ къ: „Трыаскъ днперьторіа!“ са оссерват къ офіцірінеа се мзлзшмі астьдаты пшмі ка съ „Трыаскъ Napoleon!“ — Днпре ачестеа номісіаніле днсерчплате къ черчетареа ші осндіреа челор арестаді да каре ел евенемнтелор дин артъ днпреазъ мерей. Намыра осндіцілор да депьртціоне е аятъ де маре, днкат нічі ла Каіеос нічі ла Ламбеса пв се вор маи депьрте, дин казъ къ да днвеле ачесте стацівні де депьртціоне пв маи днкат, чі трыне ка съ се десемпозе ате днкатрі де депьртціоне. — Днпре десретеле ештіе маи де карнд есте маи днсемпторіа ачела пріи каре се реглаеазъ каре ел днсерчлор пентрз корпал днцілатів ші пентрз сенат. Констітаціонеа лзі Л. Napoleon ачесе парламентарістмъ, еар ачест десрет реглаторіа да днморьоті. Де ші, днпъ челе дншплате, лшеа ера брешам прегьтіт пентрз ачестеа, тогшмі да десрет къ шпалъ маре сенціціне, акам се вде кар да вьтъ атьрпаре с'аолъ асте корпалі маи але Статалзі де гьверні! — Се снпъ къ прінцеа - precedinte пар еі мзлзшміт къ нічі ан мнїстрз де аі снї де акам. Ші дншплатеа с'а шп пнпъ корона да кан. Л. Napoleon дшї вате каола съ трыагъ да партеші пе Шангарніе ші пе Тіере. — Аваръ де Карно оивеціонеа маи алесъ ші да Лїон пе Хелор де депьрат: къ аста дар оивеціонеа ар авеа 7 депьтаді да корпал днцілатів.

— Дн 20. Марте десвісе Преседнтеле адзпанца ценералъ а корпалзі днцілатів пріи о кзвзотаре днсемплатъ. Ел адече атрачеа дншпте, кшкъ пвсеціонеа політїкъ а Францеі ар еі ин ценерале еаворїзоторе ші стареа оіпанціале маи дншпнтьадїт ші кшкъ къ пвтерїае стрїне сь да ашквалі релзціані. — Дзкъ пв с'ар днне, зїче Л. Napoleon, де прїочїна а фаче тоге пентрз Франца ші пшїа пентрз снне, ноте къ ар еі пвтет прімі о маи маре пвтере, (де дншпрат); ел днсе ачестеа пв о ва фаче, дзкъ парїделе пв вор пентрара патріа ш. а. Ва съ зїкъ къ ел пв се пре ланзды де фермекал памелзі: Дншпрат. Маи пе ларг да Нр. вїторїа.

Раста. Да аст дншпріа пвїнте, каре трыче де днпедекьтор ал пввлїчїтдї, ес астьзі ла лшміа пв маи пвдїн де 150 жарнале снлїче: ад. да лшмъ рзсеаъ 7 політїче (5 да Петерсварг, ші кьте зпал да Москва, Вілна, Одеса ші Тіолїс), 55 газете офіціале (7 да Петерсварг, парте маре днгрїжїте де мнїстрїае респектїве, 1 да Москва ші 45 да деосеїтеле гьверні); 6 газете тоге да Петерсварг, каре се ашпрїнд къ штїнга мїлїтаре; 3 медїче, 3 індустріале, 12 еконотїче, аваръ де ачесте маи мзлте де кш прїне велетрїстїк, екасіастїк ші де ате спецїалїтдї. Дн лшмъа полонезъ ес: 7 політїче, 3 літераре велетрїстїче, 6 артїстїче, 3 еконотїче ші 1 де моль.

Дршареа пввлїчїрїї колестелор че а днпрат да „фондъа релїзїнеї феш. ром. шчл., дела дорїторїи де а ажата крештереа серачелор фетїде романе ші маи днотыа але офанелор челор кзвзді да револуціонеа трыезтъ.

Прїи старїнга Коконей Теодорїа Прокопї Бълан аї маи контрївїт акам одаты да монетъ снпьторе Коконеле аршьторе, ші с'а прїміт прїи D. D. Ст. Рссет, кьтръ D. Ана Р. Опрїдан.

Коконя Ангелїкї М. Чантї 50 сьангї; Коконя Елфорсіна С. Станъ 50 сьангї; Коконя Екаторїна С. Петронїчї 50 сь.; Коконя Марїа п. Сер. З. Каркалєкї 50 сь.; К. Севастїа С. D. Базалорал 10 сь.; К. Теодорїа Радїа 14 сь.; К. Марїїола Ц. П. Куровїчї 25 сь., ка тогъа 56 ф. 20 кр. м. к.

— Дела Коконїа Еліса Радїа 4 ф. 40 кр. ин Банкноте.
— Прїи Домнъа Георгїа Ніка с'а прїміт дела Коконя Радїа, пьдзавъ Штаралзі Сїмо Герасїм ші оїлз Демїсале Ніколз Іоан Герасїм ин Банкноте азстр. 60 ф. м. к.

— Прїи зелосъа Домнъ ч. р. комїс. де черквл Фаце-талзі Кїрїак Радїа с'аї прїміт зршьтореа:
Іоан Поповїч, парох да Верешмортї 1 ф. 50 кр.;
Партеіе Жїкк, парох да Пїркіш 4 ф. 50 кр.; Штефан Парїс, парох да Каполнашїв 5 ф. 24 кр.; Свсана Вьла Кїнезїгъ да Погота 1 ф. 48 кр.; Барвара Монтеанъ пвзїгъ да Селчїва 1 ф.; Анна Добреї, кїнезїгъ да Кїторїора 5 ф. 16 кр.; D. Стоїка, адїокал черквале 1 ф.; Кїрїак Радїа, ч. р. ком. черквале 2 ф. Сьма колат. 21 ф. 8 кр. м. к.
С'аї прїміт їнесъ 21 ф. 10. кр. м. к.

— Прїи старїнга D. Протопоп ал Рьтеагьлзі Трїфон Мършанъ с'аї прїміт дела:
Сїрїарто Дамїан 20 кр.; Анастасїа Чене 10 кр.; Марїа Хатос 10 кр.; Іоане Пезде 10 кр.; Теодора Батїд 10 кр.; Васїліе Понъ 10 кр.; Ірїна Марчїан 10 кр.; Моїсе Тапасе 4 ф.; Домїніка Алстан 10 кр.; Веронїка Мършанъ фатъ 1 ф.; Ревека Керевед 10 кр.; Тїмотеъ Ботъ 10 кр.; Іоана Понъ фатъ 2 ф.; Команїтатеа Стршмьла 1 ф. 12 кр.; Ком. Гьлчъ 52 кр.; Ком. Кївештї 16 кр.; Ніште мьерї дин Селїска 6 кр. Сьма 11 ф. 16 кр.

— Прїи старїнга D. Протопоп г. в. ал Ілешфалвей Грїгорїа Пон:
Марїа Понъ Преотеаскъ дин А. Варча 40 кр.; Сандор Афтїмїа, Прет. дин Мотїс 25 кр.; Марїа Кїшъ, Кантореаскъ дин Мотїс 15 кр.; Блага Одосїа дин Мотїс 15 кр.; Норе Елена, Преотеаскъ дин Мінеъ 50 кр.; Теодора Мършан, Преотеаскъ дин Косеїз 50 кр. Дин Косеїз: Марїа Пашъ 6 кр.; Марїа Кордїс 6 кр.; Марїа Колчар 6 кр.; Анастасїа Бордан 6 кр.; Софіа Пашъ, Преотеаскъ дин Кїрва 10 кр.; Марїа Дамїе, Преотеаскъ дин Ф. Варча 25 кр.; Маргдалена Бад, Прет. дин Тотофалъ 20 кр.; Ана Немеш дин Баїдїа 40 кр.; Марїа Акїмъ дин А. Сїварї 20 кр.; Тересїа Понъ, Преотеаскъ дин Ф. Сїварї 50 кр.; Марїа Чонка, Прет. дин Ф. Берексо 50 кр.; Ана Марїнкаш, Прет. дин Гардонї 25 кр.; Марїа Пшїкашъ дин Гардонї 6 кр.; Марїа Погьчаш Прет. дин Мона 50 кр. ші Марїа Тамасан дин Мона 8 кр. Сьма 7 ф. 6 кр. м. к.

Пентрз каре жертфе крештїнештї еаршї се фаче ин пштеле серачелор фетїде пьвлїкъ мзлзшїре, къ іокредїцаре де вешїка адьчере аминте, че се ва пьстра шї ин рзгьчївїнеа фетїделор челор ажтате дин інстїтутъа ачест оїлантропїк.

№. 567. 1852.
Дела 16. пьлп ла злїта л. а, с'аї педенсіт де кьтръ ч. р. кьпштьнїа а четьдїи пентрз преварїкьдїанї:
1 індївїдъ пентрз къ а фькьт арьтаре фалсъ де днпрецїрьрїае компетїндїї сале 5 ф. м. к.
1 кьрчмарїа пентрз сьлзшьотъа мьскреї, пе льлгъ копфїскареа вазлзі пренс къ 1 ф.
6 індївїзі пентрз къ п'аї фькьт арьтаре деспре сьлціторї, кьте 2 ф. тоці ка 12 ф.
6 індївїзі пентрз къ о'аї днштїндат кортенїреа стрїпїлор, аолъ ка 4 ф., алтл ка 6 ф. дшві 10 ф.
2 індївїзі пентрз къ аї днпст десвісъ вьрчїма песте бра поліціанъ ка кьте 2 ф. 4 ф.
1 індївїдъ пентрз къ а сьферїт да кьрчма са жоква мьрдар де кьштїгъ ка 2 ф.
1 кьмїнарїа пентрз левенїреа кьрзїреї зпї камінъ, дин каре се іскъ ашпрїндереа, лзі ка 6 ф.
Маи днколо 1 індївїдъ пентрз днзвнцївареа сервїдїалзі, 1 пентрз кортенїреа зпї стрїн, 1 кьрчмарїа пентрз дншереа мьсафїрїлор песте бра поліціанъ ші зпал пентрз къ а мьпат преа їсте, се педенсіръ къ арест поліціенескъ.
Брашов, 31. Марте 1852.
Ч. р. кьшїтньнїа а четьдїи.

Подъа къ ватъ де песте Олї ла Хедїг пе льлгъ о вазъ де лькзїндъ ка грїдїнъ сь арендзавъ дела Сьлт-Цїорзъ пе 6 с'аї маи пвдїні анї. Ждделе кьрджї дин Хедїг дншортеазъ маи пе ларг.

BINDEPE DE KACB.

О касъ зїдвїтъ вїне шї солїд, че маи паште се пшїа каса лзі Целл, да зїда де мїжлор а ошарїлор №. 479, ашроне де тьргъа страелор, се аолъ де вьлзаре пе льлгъ ан прегїз потрїаїт. Дорїторїи де а о кшшаръ, се вїневоїаскъ а се днзшоштїнга маи пе де ашроне ла постъварїа Георгїа Томас ин Бїлїа пьаргъ №. 554.